

Posudek vedoucího diplomové práce studentky BcA. Marie Hrindové:

Restaurování polychromovaného štukového výjevu a transferu nástěnné malby ze sbírek Lapidária Národního Muzea

Zpracoval: Mgr. art. Jan Vojtěchovský

V zadání praktické diplomové práce se uvádí, že by měl diplomant touto prací doložit, že je schopen tvůrčím způsobem zpracovat zadané téma s využitím teoretických poznatků a praktických dovedností získaných během studia.

Diplomantce byl k provedení práce přidělen polychromovaný oválný štukový výjev s námětem „*Svatý Bernard se klaní Panně Marii s Ježíškem*“ z první pol. 18. století o rozměru 80 x 60 cm a transfer nástěnné malby s námětem „*Svatá rodina na útěku do Egypta*“ o rozměru cca 70 x 54 cm. Oba artefakty pocházejí ze sbírek Lapidária Národního Muzea. Náročnost obou úkolů, spočívajících ve vyřešení budoucí manipulovatelnosti obou objektů, byla pro prokázání schopností diplomantky zcela dostatečná. Štukový výjev tvoří kovová konstrukce, do které je provedena štukatura, nejedná se tedy o transfer, jak bylo původně předpokládáno. Ovál je osazen do dřevěného krycího rámu. Transfer nástěnné malby byl proveden technikou *stacco* a je osazen v masivní vrstvě sádry zpevněné kovovou konstrukcí. Transfer je silně popraskaný a osazení tak neplní svou funkci. Navíc je malba osazena v ozdobném rámu, který s nynějšími rozměry transferu zcela nekoresponduje.

Jako teoretickou část své práce měla diplomantka zpracovat studii, jež se měla zabývat technikami osazení transferu nástěnných maleb, popřípadě štuků. Na základě vyhodnocení rešerše se měla autorka pokusit navrhnout metodu opětovného osazení transferu jí restaurované malby s ohledem na jednoduchou manipulovatelnost (co nejnižší hmotnost), technickou proveditelnost (jednoduchost provedení) a možnost osazení do ozdobného rámu, ve kterém byla malba až dosud prezentována.

V úvodu své práce se autorka věnuje především teoretické části, tedy jakési rešerši technik transferování a následného řešení problematiky osazení sejmutých maleb. Tato část je zpracována poměrně pečlivě a systematicky, nicméně je nutné konstatovat, že rešerše obsahuje řadu nejasností, nepřesností a chybných termínů. Za všechny můžeme zmínit například použití italského slova „*colletta*“, které autorka opakovaně představuje jako „*collette*“. Také název techniky transferování běžně zaužívaný jako „*stacco a massello*“ je prezentován pouze jako „*massello*“, což ale může vycházet z jednoho z požitých zdrojových textů. Zdá se, že část výše zmíněných chyb je

zaviněna nepřesným překladem anglických a italských textů. Jako doklad tohoto nedostatku, tentokrát nešťastně vyznívající formulace, můžeme uvést větu ze strany 19, kde autorka k problematice techniky „strappo“ uvádí: „Lanzi tvrdí, že tato technika je hodnotná.“

Jedním, ze zásadnějších omylů je tvrzení ze strany 28, že tzv. „honeycomb“, tedy panel se strukturou podobné včelí plástvi, je tvořen „*tvrzenou pryskyřicí mezi dvěma vrstvami ze skelného vlákna v epoxidové pryskyřici nebo polyesteru*“. Ve skutečnosti je však vnitřní struktura plástve tvořena hliníkovým plechem. Je zřejmé, že právě přesnosti překladů měla autorka věnovat více pozornosti. Polemizovat je možné i s názvem kapitoly 4 „*Technologie adjustace transferu*“, která by vzhledem ke svému obsahu měla být pojmenována spíše jako „*Historické technologie zajištění rubu transferovaných maleb*“.

Celkově je teoretická část práce koncipována čistě rešersně a navržené koncepci a jejímu konstituování je věnováno jen velmi málo prostoru. Je pravdou, že možnosti variace techniky nového osazení transferu byly značně limitovány ekonomickými možnostmi zadavatele, které byly v podstatě nulové, i tak ale bylo možné navrhnout více jak jedno variantní řešení, což by jistě této části práce dodávalo větší serióznosti.

Samotný restaurátorský zásah, který byl rozdělen na dvě samostatná restaurování dvou rozdílných artefaktů, obsahoval celou škálu problémů, jež musela diplomantka řešit. Zatímco u transferu nástěnné malby šlo především o konsolidaci podkladové omítky a výměnu nosné podložky transferu, u štukového reliéfu bylo hlavní problematikou čištění a následné řešení estetické prezentace malby. Praktických úkolů restaurování se diplomantka zhostila bez výraznějších obtíží. Jedinými výtkami tak může být nedostatečné množství relevantních zkoušek u čištění štukového reliéfu se sv. Bernardem, které vyústilo v rozhodnutí nesejmout druhotnou přemalbu na originál z důvodu jejího možného poškození. Je však otázkou, zda i větší počet zkoušek s rozličnými technologiemi a materiály mohl vyústit v úspěšné odkrytí originálu tak, jak to původně požadoval objednatel. Podobně je možné polemizovat o vydařenosti narovnání deformací transferu nástěnné malby v jeho spodní části, kde došlo během transportu k rozlámání omítky s malbou do malých fragmentů. V zásadě se dá ale říci, že je zákrok na obou dílech možné hodnotit jako zdařilý, což bylo potvrzeno i názorem odborného zástupce investora.

Dokumentace je zpracována vcelku přehledně a obsahuje všechny potřebné náležitosti, na druhou stranu je ale zatížena občasnými hrubkami, neobratnými formulacemi i nepřesnými a zavádějícími informacemi. Obrazová část je připravena kvalitně a všechny použité snímky mají dobrou vypovídací hodnotu. Nepříliš dobře vyznívá ale natočení některých fotografií, které měly být prezentovány vertikálně, ale jsou prezentovány v horizontální poloze. Čtenář je tak nucen

neustále natáčet hlavu o 90°, aby se ve snímku zorientoval. Zredukované mohly být i některé textové přílohy, které se u obou vzájemně oddělených dokumentací duplikují.

Na závěr hodnocení chce autor posudku uvést, že množství práce spojené s touto diplomovou prací, alespoň v její praktické rovině, je značné a je třeba je ocenit. Přestože teoretická část nepřinesla zásadnější experiment, či alespoň konkrétnější úvahu nad různými možnostmi osazení transferu nástěnné malby, jak bylo v zadání požadováno, diplomantka dokázala vyřešit nejzásadnější úkol, tedy výměnu nosné podložky malby za novou, lépe funkční i lépe manipulovatelnou. Proto je možné konstatovat, že cíle požadované v zadání byly ve výsledku splněny.

Diplomovou práci Marie Hřindové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení:

Velmi dobře

V Litomyšli dne 14. 9. 2015

Jan Vojtěchovský